

Awéé' da'ólta'ígíí Bimá dóo bizhé'é yik'ehgo á'doolé'ígíí

T'ah ániid naagháadáá' dóo t'áá álahji' bich'í' ínílta'. T'ah ániid naagháhídáá' áhát'íigo éi nee'niji' nizhónigo naaltsos wólta' bił nizhóni yileeh. T'ahdoo hahída t'áadoo hwiinidzini hwe'awéé' bich'í' ajólta' dooleeł. Díí alkéé' daasdzohígíí éi binahji' ne'awéé' nizhónigo yíneedlígigo dóo bíghah nízingo naaltsos wólta' yíhwiidool'ááł. Damóo ná'oodleelgo ániidígíí ła' bínánitaah dooleeł. Háidígíí t'áá' iyisíí ne'awéé' bá yá'át'éeh dooleeł.

■ T'áá ákwíjį́ t'áá áhiiji' naaltsos néinóltah.

Naaltsos wólta'ígíí ayóó'ó'óni bii' siláago binahji' áhádigo ałhaa nitsáhákees.

■ Hat'íishį́ t'áa ałtso bízhi' bá'adaale'.

T'áadoolé' é baa yáłti'go ne'awéé' saad yíhool'aahígíí bá bóhoneedlígigo ínísin. Díigi' át'áo: "Chidí naat'a'í níníł'í. Ei bit'a' át'é. Hat'íish biniinaa bit'a' wolyé nínizin?"

■ Naaltsos yínishta' áyóo bíneeshdlį́ dínįigo.

Na'álchíní naaltsos nihił deinishta'go ayóo bíneeshdlį́ dínįigo bił hólne'. "Hane'" baanáahlzhishígíí aláahgo shił yá'át'ééh dínįigo baa hálne'.

■ Nizhí biyiji' bínindlį́go naaltsos bá yínįta'.

Ne'awéé' dlohasin k'ehgo bich'í' ínílta'. Nizhí łahgo ánáádlį́ł.

■ K'adí dooleeł baa' ákonínzin.

Ne'awéé' doo yíneesdlį́gdó dóo doo íists'áą' da silį́'go, naaltsos áłtsé nahji' nidí'ááł.

■ Ałhił naalnish dóo ałchi' yáłti'.

Naaltsos biyi' ádahooníígíí baa yáłti', naaltsos bikáajį́' ádaat'éhígíí bił íishjání ínísin dóo na'ahídółkid.

■ Náánéinį́ta', náána, náána.

Doo ish hwe'awéé' naaltsos ts'ídá bił nizhónínaa neeznádiindi jólta' átéeda. Na'adzo aldo' baa yáłti'. Díí naaltsos éi nishtł'ahdó dóo nish'náajigo daowólta' dóo saad bita' nidahaz'ą́ dínįigo ne'awéé' bee bił hólne'.

■ Ts'ídá t'áa ałtsogóo t'áadoolé'é bik'eda'ashchínígíí bił ch'íhí'aah.

Qhia nws txog cov ntawv uas koj pom ib puag Nahasdzáan bikáa'gó ninaagóo t'áa ałtsogóo saad bik'eda'ashchínígíí baa yáłti'. Ne'awéé' háágó da nídídáahgo saad ániidígíí hanítá bidiní.

■ Ne'awéé' ná nánél'į́do.

Azee' íł'íni éi doodago éi bá'ólta'í bich'í' dínáál díí ne'awéé' saad yee yáłti'ígíí, éi doodago adiits'a'gi, éi doodago oo'į́gi bee bich'í' anáhóót'i' nínizingo.

www.ColorinColorado.org

Áłchíní naaltsos wólta' dóo t'áadoolé'é yik'ii doogáalgi bee biká' aná'áwo'.

Áłchíní índa Ólta'jì' dahdiiyánígíí bimá dóo bizhé'é yik'ehgo á'doolííígíí

Saad bee ádaal'ínígíí dóo saad dóo dadiits'a'ígíí beenaoné. Saad bee yáti'ígíí hwe'awéé' bee bił nijnéego saad wólta' yéé'deetííh. Díí alkéé' daaszohígíí éí binahjí' ne'awéé' nizhónigo yíneedlíggo dóo bíighah nízingo naaltsos wólta' yíhwiidooł'ááł. Damóo ná'oodleelgo ániidígíí ła' bínánitaah dooleeł. Háidígíí t'áá' íyisíí ne'awéé' bá yá'át'éeł dooleeł.

■ Ne'awéé' bich'í' yánítti'.

Ne'awéé' jíídáá' ólta'di hait'éeé' nít'éeé', baahólne' bidiní. Ha'át'íí baanisíníyá, ha'át'íí bee nisíníne', bee shíł hólne' bidinóo.

■ Saad hatsoo' al'íyoolgisígíí bee yánítti'.

Sin bee hótáał, naaltsos wólta' aheelt'éego dadiits'a'ígíí bich'í' yíníłta', saad hatsoo' al'íyoolgisígíí bee yánítti'. Díí áłchíní saad dadiits'a'góo yee ayóo yidiits'a' yileeh.

■ Yíníłta' dóo ádaat'éii bínítaah.

Ne'awéé' yólta'ígíí díí ádahooníígíí bił ahídadéet'i'go ínínisin. Naaldlooshii baa ínólta'go níléi naaldlooshii da'álchíní danél'ííggó nisoohkai yéę bídéet'i'go ínínisin.

■ Ne'awéé' bízhi' chooinít'í.

Saad bee ádaal'ínígíí dóo dadiits'a'góo hait'éego ahídeet'i'ígíí bił ch'íhí'aah. Kódínígo, “John, saad “JUMP” bee háat'i'go diits'a'ígíí nízhi' beeháat'i'ígíí t'áá beelt'éego diits'a'. Áádóo t'áá' áłah t'áá álheelt'éego bee háat'i', “J”.

■ Saad bee na'a'néhígíí dóo puppets bee naahné.

Díí puppet ígíí kót'áo yábiyiniłti'go, “Shí éí Mark yinishyé. Saad shízhi' bił aheelt'éego dadiits'a'ígíí shíł nizhóní. Da' parkish Mark bił aheelt'éego diits'a'? Da' ballish Mark bił aheelt'éego diits'a'?”

■ Saad bee ádaal'ínígíí bik'eh díilchíł dóo bee ádíní.

Ne'awéé' bilá' yee saad bee ádaal'ínígíí yik'eh doolchíłgo yee'áníi dooleeł. Díí éí naaltsos bikáa'gi, leeshtahgi éí doodago éí áshííh hikan sikáago bikáa'gi íidoolííł.

■ Bikáá' ádanile'.

Naaltsos dóo bee ak'e'alchíhí yee ni'q doozohígíí ne'awéé' bá síníłnil. Ahíł naalnishgo, t'ááłáhídi, naakidida ha'oodzít' bikáa' ádoolííł. Níléi ólta'di saad dadiits'a'ígíí yíhool'aahígíí hání'dii choyool'í.

■ T'áadoolé'é dadiits'a'ígíí bee naohné.

Ádeits'a'ígíí saad bee ádaole'. Nabídíłkid, “Dii saadish nił bééhózin? *m-o-p*.” Dadiits'a'ígíí nízaadgóo dadiits'a'go ínínisin.

■ Náánéniłt'a', nááná, nááná.

Ne'awéé' naaltsos ts'ídá bił nizhónígíí hání'dii neeznádiindi bich'í' néidííłtah. Íníníłta'go ádahooníígíí bił íshjájá ínínisin.

■ Saad bee'ál'íní dóo dadiits'a'góo baahólne'.

Díí saad bee ádaal'ínígíí ádaolyéhígíí dóo dadiitsa'ígíí ne'awéé' bee nanítin. Bee nináh'nee. “Saad bee ádaal'ínígíí ła' baa nitsékees, díigi' át'ée diits'a', *mmmmm*.”

www.ColorinColorado.org

Áłchíní naaltsos wólta' dóo t'áadoolé'é yik'íi doogáalgi bee biká' aná'áwo'.

T'ááłá'í dayółta'ígíí bimá dóo bizhé'é yik'ehgo á'doolǫ́ígíí

Ne'awéé' hodiits'a'go ídooltahígíí t'áá bá aa'ínínin. T'áá ákwíí jí íníłta' bidiníigo bá bínindlǫ́. Díí alkéé' daaszohígíí éí binahjí' ne'awéé' nizhónigo yíneedlǫ́igo dóo biighah nízingo naaltsoos wólta' yíhwiidool'áál. Damóo ná'oodleelgo ániidígíí ła' bínánitaah dooleel. Háidígíí t'áá' íyisíí ne'awéé' bá yá'át'éeh dooleel.

■ T'áadoo t'áagéed hooghandóo dahnidindááhí.

Ne'awéé' t'áá háadida, níléí azeé' íł'ínída yiba' sidáago, naaltsoos wólta'ígíí báyí'áál. Naaltsoos yídooltah biniiyé bánáhoof'aah.

■ T'ááláhídi éí doo biighahda.

Ne'awéé' naaltsoos bił nizhónígíí, éí doodago go éí saad daníjaa'ígíí náánéniłta' bidiní. T'ááláhígíí níjóltaahgo álchíní tsíłgo dóo doo nayiisíigo ółta' yileeh.

■ Yéego hane' bąąh na'ídíłkid.

Ne'awéé' hane' yíniłta'ígíí bąąh nabíđíłkid. Díigi' át'áo, "Clifford shą' hat'íiniyé akódzaa nínizin?"

■ Níłch'i naalkidí baaníchí'.

Ne'awéé' saad doo bééhózingóo yee'ánigo, bá hasht'edint'é. Ts'ídá áłtsé bee háát'i'ígíí hazhó'í níníł'í bidiní.

■ Hasht'ezhdít'é, doo ák'ihoditééh.

Díí puppet ígíí kót'áo yábiyiniłti'go, "Shí éí Mark yinishyé. Saad shízhi' bił aheelt'éego dadiits'a'ígíí shił nizhóní. Da' parkish Mark bił aheelt'éego diits'a'? Da' ballish Mark bił aheelt'éego diits'a'?"

■ Naaltsoos yólta' yíighah nanise'ígíí bá síníłnil.

Ne'awéé' naaltsoos wólta'ígíí doo bánanił'aaígíí bił náhíłááh. Bikáh áhát'ínígíí éí ne'awéé' nizhónigo ła'idi naaltsoos yídooltah biniiyé.

■ Saad ałhih náhát'aah bee na'ané.

Díí saadígíí ał'ąą ánáadıłłigo ne'awéé' yee' ánído, mat dóo fatjí' díí satjí'; áádóo sag dóo sapjí' dóo sap dóo sipjí'.

■ Nich'í' íidéeshah, áádóo shich'í' náá'ídiíłtah.

K'adéę da'iigháashgo hodiits'a'go ná'íniłtaah. Díí álchíní ayóo yíneedlǫ́ bimá dóo bizhé'é yíłgo.

■ Ółta'í t'áá hazhó'igo díigi' át'éé' nt'éé' bidiní.

Ne'awéé' iisihgo, hazhó'igo kwe'é saad sínisih éí doodago éí díí doo ákót'éégo yíniłta' nábidí'nił. Índa hada'iitáhí t'áá na'níle'dii saad yídanitaah, t'óo bee hadaq heetz'i'ígíí t'éiyá binahjí'.

■ Yátí', yátí', yátí'.

T'áá ákwííjí ne'awéé' ółta' bił baa yániłti', áádóo hooghan binaagóo ádahooníłgíí áldó'. Saad t'ahdoo yidiits'íhígíí, yá'adaat'éhígíí bitah yínił áádóo saad baa yáołti' yéę binahjí' bíhiinił.

■ Na'adzoh, na'adzoh, na'adzoh.

Díí ne'awéé' ch'iyáán nahidoonihígíí bikáá' ádoolniłłgi shiká'anilyeed bidiní, éí doodago éí nimásání ahéhee' bidiníigo bich'í' naaltsoos ádoolniłłgi shiká' adíłwoł bidiní, éí doodago éí hooghangí t'áá ákwííjí ádahooníłgíí naaltsoos bikáá' náhízóóh bidiní. Oozohgo, níléí ółta'di bíhwiinił'ą'éę chooiníł'í bidiní.

www.ColorinColorado.org

Áłchíní naaltsoos wólta' dóo t'áadool'é yik'ii doogaałgi bee biká' aná'áwo'.

Naaki dayólta'ígíí bimá dóo bizhé'é yik'ehgo á'doolǫ́ǫ́

Na'álchíní bił da'íidíłtah, ni'da'díizoh dóo hane' baahodooñhji' bá biká' ánt'í. Ná'ólta'í doo na'azooígíí baa ahééhniñzin. Díí alkéé' daasdohígíí éí binahji' ne'awéé' nizhónígo yíneeldíigo dóo bíghah nízingo naaltsoos wólta' yíhwiidooł'ááł. Damóo ná'oodleelgo ániidígíí ła' bínánitaah dooleel. Háidígíí t'áá' íyisíí ne'awéé' bá yá'át'éeh dooleel.

■ Haghandóo dah'ooldahígíí baadaq hane' baa hólne'.

Áłchíní t'áábí bighandóo dah'ooldahígíí baa dahane' ayóo bił yá'ádaat'éeh łah. Áníníłts'íisí yééđáá' baadloh hasingo íindzaa ayéé ła' baahólne'.

■ Bee ak'e'alchíhí tsits'aa' ła' bá'ánílééh.

Tsits'aa' díí bee'ak'e'alchíhí bee ni'dooch'ahígíí dóo bee ni'doodzohígíí bee si'áago ádííłǫ́ǫ́. Ne'awéé' ni'doozohji' bá hánít'í, t'áadoolé' é nidahidooñhíi ádaat'éii da bikáá' ádadoolniil, naaltsoos ahéhee' dabikáá' ígíí da, éí doodago éí hwi'dichíihgo baanáhwíilzhíish binaaltsoos da.

■ Ni éí ne'awéé' ts'ídá aláahdi bikéé' sínzǫ́ǫ́.

Hat'íishíí ne'awéé' ólta' yiniiyé áyiilaayéé shich'í' yíniłta' bidiní. Bínindíłigo íisíníłts'áá'.

■ T'ááláhidí nááná, ıł ıł k'ehgo.

Ne'awéé' saad doo bił bééhózingo yee'ádíniidgo, hání'di náanéidóółtah. Áłchíní saad ch'éeh yee'ániihgo, ániid saad yiyíłta'yéé t'áá áko yeeyoonah.

■ Naaltsoos nideiizohígíí ólta'ji' nidaq hoh'éesh.

Díí Naaltsoos nideiizohígíí ne'awéé' yíłda'ólta'ígíí saad naadzogi yee yich'í' hadoodzih. Áłchíní łaħda doo bíghahda nízin łaħ, díí dahsidáago hane' naaltsoos bik'inidoo'niłgi.

■ Naaltsoos wólta'ígíí ádoolǫ́ǫ́.

Naaltsoos ałnii'goyaa ałháhah díníílééł dóo ahídíłt'óół. Áádóo ne'awéé' naaltsoos yik'i ni'doozoh dóo yik'i ni'dooch'ah.

■ Ch'aanídót'ashgo hane' bee ahíłhołne'.

Chidí éí doodago éí chidíłtsooi' biyi' dahsookéego nihita' ałnáahálzhishgo hane' ádoolǫ́ǫ́. Baadlohasingo éí doodago éí hane' báahádzidgo ádoolǫ́ǫ́.

■ Saad hait'éego ahídadéet'i'ígíí bee bił hólne'.

Saad ahídadéet'i'ígíí k'asdáá' t'áá aheelt'éego dabikáá' dóo ááhdeihni dínígo bił íshjání ínisin. Saad Ééhózin ádaat'éi, hoł bééhózin bídéet'i'.

■ Díí ádadoolniłígíí át'é bikáá'go choinoł'í.

Ne'awéé' t'áadoolé' é ádadoolniłígíí yikáá' néidóozoh, díigi' át'áo: "Bee hadahaazt'i'ígíish nitsaazígíí bee hadaq haazt'i'? Aoo'/nidaga'."

■ Tsíłgo, tsíłgo.

Ne'awéé' saad ániidígíí yídahool'aahgo t'áá áko naaltsoos nitł'izí bikáá' ádaale', éí doo dago éí Béeshak'e'alchíhí nitsékeesí bikáá'ji'. Díigi' át'áo áłchíní saad áłahji' chodao'ínígíí t'áábí yaa' ákohoniizíih dóo yólta' yileeh.

www.ColorinColorado.org

Áłchíní naaltsoos wólta' dóo t'áadoolé' é yik'ii doogáalgi bee biká' aná'áwo'.

Táá' dayółta'ígíí bimá dóo bizhé'é yik'ehgo á'doolíí'ígíí

Baa'ínółta', baayáłti', dóo baanitsókeesÁ Ne'awéé' ak'i'diitíh yíhwiidool'áál díí naaltsos wólta' bíhwiidoo'áál biniiyé áhát'ígíí. Díí alkéé' daasdohígíí éí binahjí' ne'awéé' nizhónigo yíneedlígigo dóo bíghah nízingo naaltsos wólta' yíhwiidool'áál. Damóo ná'oodleelgo ániidígíí la' bínánitaah dooleel. Háidígíí t'áá' íyisíí ne'awéé' bá yá'át'éeh dooleel.

■ Naaltsos wólta' nizhónigo baa nitsáhákeesgo ínésin.

Naaltsos yídooltaah nizhónigo baanitsáhákeesgo ádoólíí. Naaltsos wólta' báhooghangóo na'álchíní ahnání'ish, naaltsos báhooghan binaaltsos bá'álnéehgo biká'adílwoł, bíł da'íníłta' dóo naaltsos wólta' bich'í' ánił'í. Nighan góne' bíł yá'áhoot'éehgi t'áá sahdii naaltsos bíł haz'áago ádíłíí, éí doodago éí t'áá altsogóo naaltsos naaznilgo ádíłíí.

■ T'áá áko la' náanéí dóoltaah.

T'áá hait'éhigo ne'awéé' naaltsos la' nínáanéididoo'áálgi bá hasht'ei nísín. Naaltsos alkéé' danínilgo baadahane'ígíí bíł íishjáá ánił'í, *The Boxcar Children* éí doodago éí *Harry Potter* ádaat'èii, doodago éí háishíí naaltsos nizhónigo íí'ínígíí bíł yá'át'éehígíí. Naaltsos báhooghan góne' naalnishígíí háidígíí yí'oolkqah dooleel.

■ Saad ádaalyéhígíí bee sí'ánígíí aa'ánílééh.

Ne'awéé' hánidii' ni naaltsos tsoh níníł'ígigo noo'í. "Hmmm, saad doo t'áá áyisíí shíł bééhózinda, haa'íyee' hádídeesh'ííł," díníigo.

■ Yíní'ínígíí dóo hat'íishíí baa naninánígíí baa hólne'.

T'áá ákwííł baanida'aldeehii baa yáníłti', ákót'áo ne'awéé' ákonízín dooleel, adziists'áá' dóo ajólta'go bik'izhdiyitíhgi yéego bídéet'i'.

T'áá álahjí' t'áá ákót'éego ínésín, ołt'eesgo, doodago éí ch'aanídót'ashgo, doodago éí níłch'ih naalkidí altsó nánół'íhgo.

■ Ts'ídá áłtsé ájiil'íhígíí doo hazhó'ída łeh.

Ne'awéé' oozohgo bíghah bánínzín. Na'adzohgi alkéé' dahwiní'ánígíí béninábiyíłnih. Doo t'áá háida ts'ídá áłtsé áyíil'íhígíí nizhónigo áyíil'íłhda.

■ T'áá ániiltsoh al'ąą ániit'é.

Naaltsos al'ąą ádaat'éhígíí bich'í' hahíníł áko al'aan á'téego na'asdoh yaa' ákonízín. Ła' álchíní, ashiiké íyisíí, t'áá aaníí hane' ígíí bíł yá'adaat'ééh.

■ Ne'awéé' nitsáhákees choo'ígíí bíbiyíł'aah.

Hane' hait'éego t'óo ch'et'ánigo baa náhodoonihgi bíł ch'ihí'aah éí doodago éí haanáa hodoo'níłgi bíł ch'ihí'aah. Díí naakigo haz'ánígíí yee ak'i'diitíh dóo yénálniih łeh.

■ "K'adish áadi."

Chidi doodago éí chidíłtsoo' biyi' asdáago saad bee yá'ti' dóo bíł na'a'né baanaah'aash. Saad danéedééhígíí la' t'áá ahedaal'téego áahyíłnínígíí dahóló. Éí bee nanítin. Saad yeego yaa' ákoniq izíłhdó doo nanít'agó yólta' yileeh.

www.ColorinColorado.org

Áłchíní naaltsos wólta' dóo t'áadoolé'é yik'ii doogáalgi bee biká' aná'áwo'.

